

Bertram de Crom, manager Milieuzaken van Cosun

Cosun wil klimaat-neutraal produceren

Cosun werkt met het oog op de klimaatdoelstelling van het kabinet aan nieuwe energiematregelen voor de bedrijven. Cosun Beet Company wil in 2030 uitkomen op een CO₂-reductie van 35%. Het einddoel is een suikerfabriek zonder fossiele brandstof. In 2050 moeten alle Cosun-bedrijven volledig klimaat-neutraal zijn.

De energieprestaties van de suikerfabrieken in de afgelopen twee decennia liegen er niet om. De energie-efficiency is fors verbeterd. Per ton suiker wordt nu bijna 50% minder energie verbruikt dan in het referentiejaar 1990. Dat is conform de eigen doelstelling die voor 2020 is vastgelegd. Sprekende resultaten zijn er ook in de suikerproductieketen als geheel, zegt Bertram de Crom, sinds 1 augustus manager Milieuzaken van Cosun. “De carbon footprint van een kilo suiker is 40% verbeterd. Dat is dus inclusief teelt, oogst, logistiek en verwerking. Ook dat doel is gehaald.”

Indamping

De prestaties zijn vooral te danken aan ingrijpende energiebesparingsmaatregelen en kostbare investeringen. Ondermeer in aanpassing van het productieproces dat gefaseerd via indamping en op verschillende temperaturen, van diksap kristalsuiker maakt. Inmiddels wordt de stoom in zeven stappen in dit proces door ‘bijwarming’ geschikt gemaakt voor hergebruik. Dat scheelt energie. Komend jaar begint de fabriek in Vierverlaten als eerste met een achtste opwerkingsfase. “Daarmee besparen we tussen de 8 en 10% CO₂”, zegt Coen de Haas, sinds 1 augustus directeur van de fabriek. De suikerfabriek in Dinteloord beschikt ook over een innovatieve zogeheten thermische damprecompressor. Die kan warmte voor hergebruik terugwinnen uit sterk wisselende warmte- en stroomstromen.

Biogas

Voor besparing op aardgas zorgen ook de biogasinstallaties. Met een jaarproductie van zo'n 30 miljoen m³ biogas is Cosun de grootste groen-gasproducent van Nederland. Het biogas is brandstof voor de WKK-installaties die er groene stroom mee opwekken. In Vierverlaten wordt het biogas in een gasmotor verbrand om er groene stroom mee op te wekken. De uitbreiding van

de capaciteit in de fabriek zorgt ervoor dat die tijdens de campagne 10 tot 15% minder aardgas nodig heeft. In Dinteloord staat eenzelfde uitbreiding nog in de planning. Overigens, ook de suiker in het waswater van de bieten wordt gebruikt voor gasproductie. De overige groene stroom gaat naar het publieke net. Datzelfde gebeurt met het biogas van de fabrieken, dat daartoe opgewerkt wordt tot aardgaskwaliteit. Ook rijdt een deel van de vrachtwagens zo energieneutraal. “Een suikerfabriek is in principe vrij simpel aardgasloos te maken”, vertelt Bertram. “Met vier grote vergistingsinstallaties per fabriek ben je er al, als je daarvoor voldoende biomassa en ruimte hebt. Suikerfabrieken zijn in theorie op stroom eenvoudig te verduurzamen.” De praktijk is weerbarstig. “Dikke stroomkabels naar de fabriek en voldoende groene stroom inkopen en je bent er al. Alleen zijn die stroomkabels er niet”, zegt hij. Ook is de prijs van groene stroom nog te hoog en niet stabiel.

CO₂-heffing

Cosun behoort tot de grootverbruikers qua aardgasgebruik. In 2030 moeten de Cosun-fabrieken de CO₂-uitstoot ten opzichte van 2018 met 35% gereduceerd hebben. “Die 35%-norm is een absolute reductie. De doelstelling is strenger dan die voor 2020. Uitbreiding van de productie betekent extra maatregelen nemen”, zegt De Crom.

“Cosun als geheel is verantwoordelijk voor 0,6 à 0,7% van de nationale CO₂-uitstoot”, aldus De Haas. Hij zat namens de FNLI (de koepelorganisatie van de voedingsindustrie) als onderhandelaar aan de klimaatafels om met de overheid afspraken te maken over de realisering van de klimaatdoelen. De Haas was tot 1 augustus milieumanager bij Cosun.

Om de reductie te halen ‘stimuleert’ de overheid het bedrijfsleven met investeringssubsidies, een energiebelasting

(ODE) en een CO₂-heffing. Die heffing loopt op tot 165 euro per ton CO₂ in 2030. Maatstaf voor de heffing is een algemene ‘benchmark’ met de prestaties van een selecte groep bestpresterende bedrijven. Als Cosun slechter presteert dan de beste 10% van die benchmark volgt de heffing. “Niets doen betekent dat Cosun tot 2030 tientallen miljoenen kwijt is aan die heffing. En wellicht nog veel meer”, aldus De Crom.

Bij alle dochterbedrijven wordt inmiddels geïnventariseerd hoe ze de klimaatdoelstelling voor 2030 denken te kunnen halen.

Moeilijke afwegingen

“Het nadeel van een suikerfabriek is dat die niet jaarrond in productie is. Anders dan bij een aardappelfabriek. Dat beperkt de terugverdientijd van investeringen”, zegt De Haas. Wat niet meehelpt, zijn de effecten van de coronacrisis en een lage prijs voor fossiele brandstof. “Daardoor valt een investeringsprikkel weg. Het maakt het prijstechnisch een moeilijker verhaal. Investeren in energiereductie zijn altijd goed. Dat verdient zich terug. Met investeringen in alternatieve energiedragers is dat niet altijd zo.”

Bij de suikerfabrieken is met technologische aanpassingen nog zo’n 20% CO₂-winst te halen, schat De Haas in. Veel moet daarbij komen van innovatie. De Haas: “Het punt is dat je de reductie deels moet zien te halen met bestaande technologie, deels met technologie in doorontwikkeling en deels met nieuwe technologie.” Als voorbeeld noemt hij industriële warmtepompen die een temperatuur van 200 graden aankunnen. Die zijn nog in ontwikkeling. “Technisch is het ook mogelijk de CO₂ af te vangen en aan de glastuinbouw te leveren, maar dan moet je wel een goede business case op kunnen stellen. Die is er momenteel niet”, zegt De Haas.

Met de CO₂-heffing loopt Nederland voor op andere landen in de EU. “Het betekent extra kosten per ton suiker”, zegt De Crom. “We worden helaas alleen afgerekend op de fossiele CO₂”, aldus De Haas. “Suikerbieten absorberen zo’n 40 ton CO₂ per hectare. Een productiebos haalt slechts 10 tot 15 ton. Veel telers vinden het onterecht dat die absorptie niet wordt meegerekend. Maar dat lukt alleen als je die CO₂ over een langere periode weet vast te leggen. Bijvoorbeeld door verwerking in biobased bouwcomponenten. Dat maakt het leuk, dan heb je een kantelmoment.”

Ton Schönwetter

Coen de Haas: ‘Investeren in energiereductie is altijd goed’

